Kiswahili Gredi ya 3

Mihula 1, 2 na 3 - maelezo ya mada 40

KATIKA KILA MADA

- Utakachojifunza na msamiati.
- Maelezo mafupi na wazi pamoja na mifano.
- Maswali ya kujaribu na jaribio la mada, pamoja na majibu mwishoni.

MADA KATIKA MAELEZO HAYA

Mada	Jina	Muhula
1.1.1	Maamkuzi na Maagano	1
1.2.1	Uzalendo: Kusoma kwa Ufahamu	1
1.3.1	Hati Nadhifu: Kifungu	1
1.4.1	Matumizi ya Yeye na Wao	1
2.1.1	Matamshi Bora: Vokali na Konsonanti za Kiswahili	1
2.2.1	Kusoma kwa Ufasaha Sauti /bw/, /fy/ na /kw/	1
2.3.1	Shambani: Hati Nadhifu	1
2.4.1	Shambani: Umoja na Wingi wa Sentensi	1
3.1.1	Maneno ya Heshima na Adabu	1
3.2.1	Miezi ya mwaka: Kusoma kwa Ufahamu	1
3.3.1	Miezi ya mwaka: Hati Nadhifu	1
3.4.1	Matumizi ya Maneno Yule na Wale	1
4.1.1	Matamshi Bora Silabi za sauti /py/, /vy/ na /sh/	1
4.2.1	Kusoma kwa Ufasaha Sauti /py/, /vy/ na /sh/	2
4.3.1	Nafasi ya Pambizo katika Uandishi	2
4.4.1	Kazi mbalimbali: Umoja na Wingi wa Sentensi	2
5.1.1	Ufahamu wa Kusikiliza	2
5.2.1	Usalama: Kusoma kwa Ufahamu	2
5.3.1	Matumizi ya Kiulizi	2
5.4.1	Matumizi ya -ake na -ao	2
6.1.1	Matamshi Bora silabi za sauti /dh/, /th/ na /ch/	2

Elimu254 • Learn • Grow • Build Tomorrow

6.2.1	Kusoma kwa Ufasaha Sauti /dh/, /th/ na /ch/	2
6.3.1	Imla	2
6.4.1	Matumizi ya -eupe, -eusi na -ekundu	2
7.1.1	Maagizo	2
7.2.1	Dukani: Kusoma kwa Ufahamu	2
7.3.1	Uandishi wa Insha	2
7.4.1	Ukanushaji wa nafsi ya tatu	3
8.1.1	Matamshi Bora Silabi za sauti /mbw/, /nd/ na /ny/	3
8.2.1	Kusoma kwa Ufasaha Sauti /mbw/, /nd/ na /ny/	3
8.3.1	Tahajia	3
8.4.1	Matumizi ya Maneno Hili na Haya	3
9.1.1	Mazungumzo	3
9.2.1	Sokoni: Kusoma kwa ufahamu	3
9.3.1	Insha ya Masimulizi	3
9.4.1	Matumizi ya: Juu ya, Ndani ya na Mbele ya	3
10.1.1	Matamshi Bora Sauti /mb/, /nz/ na /tw/	3
10.2.1	Kusoma kwa Ufasaha Sauti /mb/, /nz/ na /tw/	3
10.3.1	Insha ya Maelezo	3
10.4.1	Vinyume vya Vitendo	3

Elimu254
Learn • Grow • Build Tomorrow

YALIYOMO

Mada	Jina	Muhula	Ukurasa
1.1.1	Maamkuzi na Maagano	1	5
1.2.1	Uzalendo: Kusoma kwa Ufahamu	1	7
1.3.1	Hati Nadhifu: Kifungu	1	9
1.4.1	Matumizi ya Yeye na Wao	1	11
2.1.1	Matamshi Bora: Vokali na Konsonanti za Kiswahili	1	13
2.2.1	Kusoma kwa Ufasaha Sauti /bw/, /fy/ na /kw/	1	15
2.3.1	Shambani: Hati Nadhifu	1	17
2.4.1	Shambani: Umoja na Wingi wa Sentensi	1	19
3.1.1	Maneno ya Heshima na Adabu	1	21
3.2.1	Miezi ya mwaka: Kusoma kwa Ufahamu	1	23
3.3.1	Miezi ya mwaka: Hati Nadhifu	1	25
3.4.1	Matumizi ya Maneno Yule na Wale	1	27
4.1.1	Matamshi Bora Silabi za sauti /py/, /vy/ na /sh/	1	28
4.2.1	Kusoma kwa Ufasaha Sauti /py/, /vy/ na /sh/	2	30
4.3.1	Nafasi ya Pambizo katika Uandishi	2	32
4.4.1	Kazi mbalimbali: Umoja na Wingi wa Sentensi	2	34
5.1.1	Ufahamu wa Kusikiliza	2	35
5.2.1	Usalama: Kusoma kwa Ufahamu	2	37
5.3.1	Matumizi ya Kiulizi	2	39
5.4.1	Matumizi ya -ake na -ao	2	41
6.1.1	Matamshi Bora silabi za sauti /dh/, /th/ na /ch/	2	42
6.2.1	Kusoma kwa Ufasaha Sauti /dh/, /th/ na /ch/	2	43
6.3.1	Imla	2	45
6.4.1	Matumizi ya -eupe, -eusi na -ekundu	2	47
7.1.1	Maagizo	2	48
7.2.1	Dukani: Kusoma kwa Ufahamu	2	50
7.3.1	Uandishi wa Insha	2	52
7.4.1	Ukanushaji wa nafsi ya tatu	3	54
8.1.1	Matamshi Bora Silabi za sauti /mbw/, /nd/ na /ny/	3	56
8.2.1	Kusoma kwa Ufasaha Sauti /mbw/, /nd/ na /ny/	3	58
8.3.1	Tahajia	3	60
8.4.1	Matumizi ya Maneno Hili na Haya	3	62

Elimu254 Learn • Grow • Build Tomorrow

9.1.1	Mazungumzo	3	64
9.2.1	Sokoni: Kusoma kwa ufahamu	3	66
9.3.1	Insha ya Masimulizi	3	68
9.4.1	Matumizi ya: Juu ya, Ndani ya na Mbele ya	3	70
10.1.1	Matamshi Bora Sauti /mb/, /nz/ na /tw/	3	72
10.2.1	Kusoma kwa Ufasaha Sauti /mb/, /nz/ na /tw/	3	74
10.3.1	Insha ya Maelezo	3	76
10.4.1	Vinyume vya Vitendo	3	78
	Majibu		80

Elimu254
Learn • Grow • Build Tomorrow

Mada kuu 1.0 Uzalendo | Muhula wa 1

1.1.1 Maamkuzi na Maagano

UTAKACHOJIFUNZA

Mwishoni mwa mada hii unafaa kuweza:

- kutambua maamkuzi na maagano mbalimbali yatumiwayo katika jamii
- kutumia ipasavyo maamkuzi na maagano mbalimbali yatumiwayo katika jamii
- kuthamini matumizi ya maamkuzi na maagano katika mawasiliano ya kila siku

MSAMIATI

Umeamkaje?, Umeshindaje?, Shikamoo, Marahaba, Mchana mwema, Usiku mwema, Safiri salama, Kwaheri ya kuonana.

1. Maamkuzi ya jamii: umeamkaje, umeshindaje, shikamoo

Mazungumzo: Asubuhi nyumbani kwa bibi
Zawadi: Shikamoo bibi? Bibi: Marahaba mjukuu wangu. Umeamkaje? Zawadi: Nimeamka salama bibi. Wewe je? Bibi: Mimi sijambo. Jioni Zawadi anamkuta babu shambani: Zawadi: Babu, umeshindaje? Babu: Nimeshinda vyema, mwanangu.
"Umeamkaje?" husemwa asubuhi; jibu ni "Nimeamka salama". "Umeshindaje?" husemwa jioni; jibu ni "Nimeshinda vyema". Mtoto humwamkua mtu mzima kwa "Shikamoo" naye mzee hujibu "Marahaba". Soma maneno haya kutoka kwenye chati na kadi maneno.

2. Maagano: mchana mwema, usiku mwema, safiri salama, kwaheri ya kuonana

Mazungumzo: Mjomba anasafiri
Mjomba Hassan anasimama karibu na basi. Juma: Mjomba, safiri salama! Mjomba: Asante Juma. Baki salama. Juma: Kwaheri ya kuonana mjomba. Usiku Juma anamwaga mama: Juma: Mama, usiku mwema. Mama: Usiku mwema mwanangu, lala salama.
Tunaagana kulingana na hali: mtu anayesafiri tunamwambia "Safiri salama"; anayeondoka mchana "Mchana mwema"; anayekwenda kulala "Usiku mwema"; tusipoonana kwa muda mrefu "Kwaheri ya kuonana". Wanafunzi wajadili picha na video za watu wakiagana.

3. Kuigiza maamkuzi na maagano na kuthamini adabu

Igizo: Sokoni siku ya Jumamosi
Mama Pendo anafika sokoni: "Shikamoo mzee Ali?" - "Marahaba mama. Umeshindaje?" - "Nimeshinda salama." Anapomaliza kununua: "Kwaheri mzee, mchana mwema." - "Nawe pia." Jioni anamkuta jirani: "Umeshindaje jirani?" - "Salama tu. Usiku mwema."
Tunapoamkua tunasimama vizuri, tunamtazama mtu na kusema kwa sauti ya upole. Kuamkuana na kuagana kunaonyesha heshima na kunajenga urafiki na umoja katika jamii. Vikundi viigize igizo hili kisha vibadilishane sehemu.

JARIBU HAYA

1. Unamwona babu asubuhi. Utamwamkua vipi?
2. Mama akikuuliza "Umeshindaje?", utajibu nini?
3. Rafiki yako anasafiri kwenda Mombasa. Utamwambia nini?
4. Mwalimu anaondoka shuleni saa sita mchana. Utamwaga vipi?
5. Kwa nini tunawaamkua watu tunaokutana nao?
6. Mama Pendo alimwamkua mzee Ali kwa neno gani?

JARIBIO LA MADA

T1. Andika mazungumzo ya mistari minne kati yako na shangazi yako asubuhi.

T2. Andika agano linalofaa kwa kila mtu: (a) dada anayekwenda kulala, (b) babu anayesafiri.

T3. Muulize mzazi au mlezi maamkuzi na maagano yanayotumika katika jamii yenu. Waeleze wenzako kesho.

Elimu254
Learn • Grow • Build Tomorrow

Mada kuu 1.0 Uzalendo | Muhula wa 1

1.2.1 Uzalendo: Kusoma kwa Ufahamu

UTAKACHOJIFUNZA

Mwishoni mwa mada hii unafaa kuweza:

- kutambua msamiati kuhusu suala lengwa katika kifungu chepesi cha ufahamu
- kueleza ujumbe wa kifungu chepesi cha ufahamu
- kutabiri kitakachotokea katika kifungu chepesi cha ufahamu
- kueleza mafunzo yanayotokana na kifungu chepesi cha ufahamu
- kuchangamkia kusoma vifungu vya ufahamu ili kuimarisha stadi ya kusoma

MSAMIATI

uzalendo, umoja, undugu, ushirikiano, upendo, bendera, taifa, mashujaa.

1. Msamiati wa uzalendo na kutabiri kwa kutazama picha

Kifungu: Siku ya Mashujaa

Tarehe ishirini Oktoba ni Siku ya Mashujaa nchini Kenya. Asubuhi, Amina na kaka yake Juma walivaa nguo safi. Walienda uwanjani pamoja na wazazi wao. Waliona bendera ya taifa ikipepea juu. Watu wote walisimama na kuimba wimbo wa taifa kwa heshima. Mwalimu Wanjiru aliwaeleza kuhusu mashujaa waliopigania uhuru. Amina alisema, "Nitaipenda nchi yangu daima."

Kabla ya kusoma: andika utabiri wa wanafunzi ubaoni. Soma maneno bendera, taifa, mashujaa, uhuru kwenye kadi maneno. Baada ya kusoma: thibitisheni utabiri. Uzalendo ni kuipenda nchi yako na kuiheshimu.

2. Kusoma kifungu na kueleza ujumbe wake

Kifungu: Daraja la kijiji

Mvua kubwa ilinyesha katika kijiji cha Tumaini. Maji yaliharibu daraja dogo la mto. Watoto hawakuweza kuvuka kwenda shuleni. Mzee Kiprono aliwaita wanakijiji wote. Wanaume walileta mawe na mbao. Wanawake walipika chakula. Watoto walibeba matawi madogo. Kwa ushirikiano, daraja jipya lilikamilika jioni. Watoto waliimba kwa furaha. Kila mtu alifurahi sana. Umoja ni nguvu.

Ujumbe ni jambo kuu ambalo kifungu kinatueleza. Uliza: "Wanakijiji walifanya nini pamoja?" Jibu: walishirikiana kujenga daraja jipya. Soma kifungu pamoja, kisha vikundi visome kwa zamu kwa sauti inayosikika.

Learn • Grow • Build Tomorrow

3. Kutabiri, kuthibitisha utabiri na kueleza mafunzo ya kifungu

Kifungu: Kalamu ya Musa

Musa na Otieno ni marafiki wanaosoma darasa moja. Siku moja Otieno alisahau kalamu nyumbani. Hakuweza kuandika zoezi la Kiswahili. Alikaa kimya na kuhuzunika. Musa aliona hivyo. Alivunja kalamu yake ya penseli katikati na kumpa Otieno kipande kimoja. Wote wawili waliandika zoezi lao. Mwalimu aliwapongeza kwa ushirikiano wao. Otieno alisema, "Asante rafiki yangu."

Simameni katikati ya kusoma (baada ya "Musa aliona hivyo") na mwulize: "Musa atafanya nini?" Baada ya kusoma: linganisheni utabiri na kilichotokea. Mafunzo: tuwasaidie wenzetu wenye shida; undugu na upendo hutuunganisha.

JARIBU HAYA

1. Siku ya Mashujaa huadhimishwa tarehe gani?
2. Watu walifanya nini walipoiona bendera ikipepea?
3. Kwa nini watoto hawakuweza kwenda shuleni?
4. Wanawake walifanya nini?
5. Otieno alisahau nini nyumbani?
6. Musa alimsaidiaje Otieno?

JARIBIO LA MADA

T1. Tunga sentensi moja ukitumia neno "mashujaa".

T2. Wanakijiji wasingeshirikiana, nini kingetokea?

T3. Simulia kisa kifupi ambapo wewe ulimsaidia mwenzako shuleni.

Elimu254
Learn • Grow • Build Tomorrow